

Europske integracije i proširenje Europske unije

- upute za nastavnike -

Sadržaj

1	Uvod	3
2	Plan nastavnog sata br. 1: Povijest EU-a do danas	5
3	Plan nastavnog sata br. 2: Učenje o državama koje žele pristupiti EU-u	8
4	Plan nastavnog sata br. 3: Kako funkcionira proces proširenja?.....	13
5	Dodatni nastavni materijali.....	17
6	Odgovori	18
7	Dodatni materijali – učenici od 10 do 12 godina	20
8	Dodatni materijali – učenici od 13 do 15 godina	28

1 Uvod

Europska komisija razvila je obrazovnu igru „Putovanje EU-om – Putuj i otkrivaj“, kojom se učenike potiče da nauče više o Europskoj uniji, njezinim trenutačnim državama članicama i državama koje se nadaju da će se u budućnosti pridružiti EU-u (takozvane države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje, odnosno, Albanija, Bosna i Hercegovina, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Kosovo*, Crna Gora, Srbija i Turska). Igram je obuhvaćeno nekoliko tema kao što su povijest, zemljopis i kultura te opće činjenice o EU-u i načinu funkcioniranja procesa proširenja (tj. kako države mogu postati članice EU-a).

Učenjem o povijesti EU-a, njegovim proširenjima od početka integracija 1950-ih do danas i o državama koje se nadaju da će se u budućnosti pridružiti Uniji učenici će moći smjestiti znanje u kontekst i shvatiti da se Europska unija tijekom vremena razvijala ne samo u zemljopisnom, već i u gospodarskom i političkom smislu.

Što je proširenje Europske unije i zašto je ta tema važna za moj predmet?

EU se oduvijek zamišljao kao projekt mira i stabilnosti za europski kontinent. Zbog tih težnji sve se više država s vremenom pridružilo 6 osnivačica. EU trenutačno ima ukupno 28 država članica i njegova su vrata otvorena drugim europskim državama koje se žele pridružiti i koje su opredijeljene za promicanje mira, demokracije, stabilnosti i blagostanja.

Neovisno o državi EU-a u kojoj učenici žive, oni su svi Europljani, što znači da dijele zajedničke vrijednosti, zajedničku povijest i kulturu. Oni su, kako kaže moto Europske unije, „ujedinjeni u različitosti“.

Kako će vam koristiti ove upute za nastavnike?

Uputama za nastavnike popraćena je obrazovna igra „Putovanje EU-om – Putuj i otkrivaj“ i cilj im je osigurati pozadinski materijal za nastavnike koji se žele koristiti igrom i usredotočiti na teme proširenja EU-a u učionici pružanjem više informacija o tome na razini koja je primjerena mladima u dobi od 10 do 15 godina.

---

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o Deklaraciji o neovisnosti Kosova.

Paket se sastoji od planova za tri nastavna sata s idejama kako potaknuti učenike da na smislen i ugodan način uče o temi europskih integracija i proširenja Europske unije (EU). Njime se učenicima omogućuje da se uspješno snalaze u povijesti EU-a do danas, da se upoznaju sa državama koje se nadaju da će pristupiti EU-u u budućnosti te je u njemu navedeno detaljno i pristupačno objašnjenje politike proširenja EU-a, uključujući kriterije za članstvo i korake u postupku pristupanja.

U svakom planu nastavnog sata predlažu se različite aktivnosti koje su popraćene jasnim i lako dostupnim materijalima koji se mogu prilagoditi svakom razredu. Multimedijским i vizualnim elementima, uključujući obrazovnom igrom, sadržaj se približava skupinama različite dobi i stupnja znanja u cilju poticanja učenika da na zanimljiviji način nauče više o državama EU-a i institucijama. Uključivanjem grupnih i razrednih rasprava kao načina za ponavljanje sadržaja učenicima se omogućuje da ispituju i usporede gledišta o obuhvaćenim temama. Također se pomaže nastavniku da ocijeni učinkovitost upotrijebljenih aktivnosti i materijala.

Ovaj paket sadržava mnoštvo pomoćnih informacija, uključujući teme za razgovor za nastavnike s detaljnim pozadinskim informacijama kojima se može nadopuniti sadržaj koji je izravno dostupan učenicima. Osim glavnih planova nastavnih satova nude se i aktivnosti i ideje za domaću zadaću kojima se osiguravaju načini za interakciju s temama na privlačan, kreativan i samouvjeren način.

2 Plan nastavnog sata br. 1: Povijest EU-a do danas

Tema

Današnja Europska unija s 28 država članica nastala je nakon nekoliko krugova proširenja.

Područje

Povijest

Obrazovni ciljevi

Do kraja nastavnog sata učenici će

- dobiti pregled 28 država članica EU-a
- razumjeti da su države članice pristupile EU-u postupkom pristupanja i naučiti kada je održan svaki krug proširenja i koje su države bile dio njega
- shvatiti da se Europska unija tijekom vremena razvila u ono što je danas i da je taj postupak razvoja još uvijek u tijeku

Vrste vježbi

kviz, aktivnost spajanja, rasprava

Priprema i materijali

- ✓ Fotokopija radnog listića *Povijest EU-a do danas* (jedna za svakog učenika)
- ✓ Zemljovid trenutačnih država članica EU-a i regije proširenja (vidjeti Dodatne izvore)
- ✓ Putovanje EU-om – Putuj i otkrivaj, obrazovna igra o proširenju EU-a

---

Prvi korak: Uvodna aktivnost: Kviz 8 minuta

Podijelite učenike u skupine od 3 do 5. Zamolite ih da navedu što više država EU-a u 2 minute. Na ploču napišite samo točne odgovore. Pobjednik je tim koji je najbliži broju 28. Kada radite s naprednijim skupinama možete odbijati bodove za navođenje države koja nije članica EU-a.

Točni odgovori:

Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Mađarska, Njemačka, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

Tema za razgovor: PRODUBLJENJE I PROŠIRENJE EUROPSKE UNIJE

Povijest EU-a pokazala je da nema proturječja između proširenja Unije i produbljenja njegove integracije. EU je učinio oboje. Europska unija stvorena je u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata kada su europske države odlučile da više neće dopustiti takve dramatične sukobe. Prvi korak u tom pogledu bilo je poticanje gospodarske suradnje. To se zasnivalo na ideji da će države koje bliže surađuju vjerojatnije izbjegavati sukobe. Projekt gospodarske suradnje pokrenut je 1951. kada je šest država osnovalo Europsku zajednicu za ugljen i čelik. Kasnije, 1957., stvorile su Europsku ekonomsku zajednicu i Europsku zajednicu za atomsku energiju. To su bile sljedeće države: Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Luksemburg i Nizozemska.

Otada su se EU-u pridružile još dvadeset dvije države, što uključuje povijesno proširenje 2004. koje je označilo ponovno ujedinjenje Europe nakon desetljeća odvojenosti.

S vremenom su države članice odlučile proširiti gospodarsku suradnju na druga područja, uključujući politiku. Tako je nastala današnja Europska unija (EU).

EU je tijekom godina razvio jedinstveno tržište, stvorio schengenski prostor za putovanje bez putovnica, prihvatio euro, stvorio novi model gospodarskog upravljanja i razvio niz drugih novih politika, na primjer u području poljoprivrede, okoliša i klimatskih promjena, unutarnje sigurnosti te snažniju vanjsku politiku.

Drugi korak: Spajanje država članica EU-a s „krugovima proširenja“ (tj. godinom kada su pristupile EU-u)   10 minuta

Učenici rade u istim skupinama od 3 do 5 članova. Svakom učeniku uručuje se radni listić *Povijest EU-a do danas*¹. Oni zajedno spajaju svaku državu ili skupinu država s odgovarajućom bojom na zemljovidu i potom razmišljaju o godini kada je svaka skupina pristupila EU-u. Svaka boja odgovara skupini država koje su pristupile EU-u u istoj godini.

⇒ Na satovima usmjerenima na zemljopis, zamolite učenike da, kada utvrde skupinu država koje su pristupile EU-u iste godine, imena tih država napišu na zemljovid. Od naprednijih skupina može se tražiti da navedu i glavne gradove.

Treći korak: Provjera razumijevanja **5 minuta**

Pokažite zemljovid EU-a s imenima država članica i datumima kada su pristupile. Zamolite učenike da provjere odgovore na svom radnom listiću i prema potrebi ih ispravite. Usporedite rezultate kako biste vidjeli o kojim državama učenici znaju manje / o kojima znaju više.

Četvrti korak: Rasprava **5 minuta**

Potaknite učenike da razgovaraju o zemljovidima.

Primjer pitanja za raspravu:

- *Kada pogledate zemljovid Europske unije, ima li na njemu nešto što vas iznenađuje? Ako ima, zašto?*
- *Postoje li države za koje niste znali da su članice EU-a?*
- *Postoje li države za koje ste mislili da su članice EU-a, ali nisu?*

⇒ Imajte na umu da je svrha posljednjeg pitanja podizanje razine svijesti i poticanje učenika na razmišljanje o državama koje žele postati članicama EU-a. Učitelj može dati više informacija o državama koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u.

Peti korak: Igra **12 minuta**

Učenicima dodijelite države članice i države koje se nadaju da će u budućnosti postati članice EU-a (kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje). Zamolite svakog učenika da igra igru, u razredu ili kod kuće za zadaću. Učenici bi trebali zabilježiti najzanimljiviju činjenicu koju su naučili igrajući igru ili činjenicu koja ih je najviše iznenadila.

Šesti korak: Zaključak **5 minuta**

Prođite po razredu i zamolite svakog učenika da s razredom podijeli najzanimljiviju činjenicu koju je naučio u igri ili činjenicu koja ga je najviše iznenadila.

Izborno: Učitelji mogu zamoliti učenike da se usredotoče na nešto posebno u igri što su smatrali zanimljivim, na primjer kulturne činjenice ili posebnu hranu. Učenici potom mogu tražiti više informacija o tom aspektu i za cijeli razred pripremiti kratku prezentaciju o tome.

---

¹ Vidjeti Dodatne materijale

3 Plan nastavnog sata br. 2: Učenje o državama koje žele pristupiti EU-u

Tema

Učenje o državama koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u, odnosno o državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama

Područje

Zemljopis / društvene znanosti

Obrazovni ciljevi

Do kraja nastavnog sata učenici će

- znati koje su države kandidatkinje ili potencijalne kandidatkinje za članstvo u EU-u
- steći znanje, npr. o okolišu, gospodarstvu i kulturi tih zemalja

Vrste vježbi

Rasprava, aktivnost istraživanja, prezentacije

Priprema i materijali

- ✓ Skup fotografija iz država kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja (izložba *Toliko slični, toliko različiti, toliko Europski*)
  - ✓ Listovi papira formata A3 kako bi ih učenici mogli upotrijebiti za pripremu odgovora
  - ✓ Radni listić *Označavanje država koje u budućnosti žele pristupiti EU-u* (jedna fotokopija po učeniku)
  - ✓ Radni listić *Pronađi činjenice* (jedna fotokopija po učeniku)
  - ✓ Obrazovna igra o proširenju EU-a *Putovanje EU-om – Putuj i otkrivaj*
-

Tema za razgovor: Kako funkcionira proces proširenja i tko o njemu odlučuje?

PROŠIRENJE EU-a I NJEGOVA OSNOVNA NAČELA

Proširenje Europske unije:

Politika proširenja EU-a ulaganje je u mir, sigurnost i stabilnost u Europi. Njome se osigurava veći broj gospodarskih i trgovinskih prilika na obostranu korist EU-a i država koje žele postati države članice EU-a. Mogućnost članstva u EU-u ima snažan preobražujući utjecaj na dotične države donoseći pozitivne demokratske, političke, gospodarske i društvene promjene.

Nedavnim proširenjima na srednju i istočnu Europu građanima EU-a, poduzećima, ulagačima, potrošačima i studentima iz novih i starih država članica osigurale su se nove prilike. Povećala se trgovina i ulaganja. Jedinstveno tržište EU-a najveće je na svijetu i opslužuje 500 milijuna građana te stvara 23 % svjetskog BDP-a.

Proširenje je strog, ali pravičan postupak koji se zasniva na utvrđenim kriterijima i iskustvu stečenom u prošlosti. Svaka država koja želi pristupiti EU-u ocjenjuje se na temelju vlastitih zasluga kako bi ju se potaknulo na provođenje dalekosežnih reformi. To znači da se svaka država kreće prema EU-u brzinom koja ovisi o njezinoj uspješnosti u zadovoljavanju uvjeta i ostvarivanju standarda EU-a. Nisu dopuštene prečice i kratkoročna rješenja jer ona dugoročno ne bi koristila ni državama koje žele pristupiti EU-u, a ni samom EU-u. Osnovna područja koja se ocjenjuju i podupiru kako bi se osigurala potpuna spremnost država koje žele pristupiti EU-u jesu: **vladavina prava, temeljna prava, jačanje demokratskih institucija te gospodarski razvoj i konkurentnost**. To je dokaz važnosti koju EU pridaje svojim ključnim vrijednostima i općim prioritetima.

Zbog prethodnog iskustva **postupak pristupanja danas je stroži i sveobuhvatniji te je poglavito usmjeren na „osnovne uvjete“:**

⇒ **vladavinu prava:** države moraju rješavati pitanja poput pravosudne reforme i borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije od samog početka postupka pristupanja. Moraju pokazati konkretne, održive rezultate;

⇒ **gospodarsko upravljanje:** moguće članstvo u EU-u ne podrazumijeva samo usklađivanje s pravilima i standardima EU-a. Zemlja mora biti gospodarski spremna za članstvo. Ona tek tada može iskoristiti sve pogodnosti pristupanja EU-u te istodobno pridonijeti rastu i blagostanju gospodarstva EU-a;

Prvi korak: Rasprava na temelju fotografija

15 minuta

Podijelite učenike u sedam skupina. Svakom učeniku daje se skupina fotografija s izložbe *Toliko slični, toliko različiti, toliko Europski* snimljenih u jednoj državi koja nije navedena i list papira veličine A3 na koji mogu napisati svoje ideje. Od njih se traži da pogledaju slike. Što primjećuju i koji su njihovi dojmovi? Traži ih se da ideje napišu na list papira formata A3. Mogu također pokušati pogoditi na koju se državu odnose fotografije (ne znaju unaprijed da će se na satu govoriti o državama koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u). Za taj im zadatak dajte 5 minuta.

Kada svaka skupina prikupi svoje dojmove mogu ih podijeliti s ostatkom razreda.

Sljedećim pitanjima možete potaknuti raspravu:

- *Što ste prvo primijetili?*
- *Koji je vaš dojam o toj državi na temelju fotografija koje vidite?*
- *Što mislite kakvo bi moglo biti mjesto na fotografiji?*
- *Podsjeća li vas na neko mjesto koje ste već posjetili?*

Učenici u skupinama razgovaraju o prethodnim pitanjima i potom pokazuju fotografije razredu i izlažu svoje dojmove. Kad s tim završite, stavite sve fotografije na pano. Sa strane panoa napišite sljedeća imena država.

- *Albanija*
- *Bosna i Hercegovina*
- *bivša jugoslavenska republika Makedonija*
- *Kosovo*
- *Crna Gora*
- *Srbija*
- *Turska*

Kao razred probajte pogoditi koje su fotografije snimljene u kojoj državi. Ime države napišite ispod odgovarajuće skupine fotografija.

- ⇒ Nakon toga učitelj može pokazati videozapis o *Skrivenim bogatstvima Europe*. Kada pokaže videozapis, učitelj može pitati učenike što misle koja je bila poruka tog videozapisa. Je li ih nešto u videozapisu iznenadilo? Kakva im se činila struktura pitanja i odgovora? Učitelj potom može dati više informacija o državama koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u.

Drugi korak: Označivanje država koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u 10 minuta

Svakoj skupini daje se fotokopija radnog listića *Označivanje država koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u*. Skupinama dajte pet minuta da pokušaju označiti sve države. Zajedno proučite zemljovid i provjerite je li neka skupina točno označila sve države.

Treći korak: Proučavanje država koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u 15 minuta

Učenici igraju igru za državu koja im je dodijeljena tijekom vježbe s fotografijama. To mogu raditi sami kod kuće ili u skupinama na školskim računalima, ovisno o vremenu i dostupnim sredstvima. Pritom na radnom listiću *Pronađi činjenice* vode bilješke o naučenom.

Napomena: Kako bi mogli odgovoriti na neka od pitanja na radnom listiću, učenicima će trebati pristup internetu. Pitanja su navedena u nastavku.

- *Koji je glavni grad države?*
- *Koji su glavni proizvodi koje ta država uvozi i izvozi?*
- *Koja je službena valuta države?*
- *Koje su države njezini glavni trgovinski partneri?*
- *Koje su glavne industrije u toj državi?*

⇒ Izorno, ovisno o vremenu: Biraju se dvije skupine da kratkom prezentacijom razredu predstave svoje zaključke.

Četvrti korak: Rasprava za cijeli razred 5 minuta

Razredu postavite sljedeća pitanja:

- *Primjećujete li sličnosti između država zapadnog Balkana i Turske i vaše zemlje?*
- *A razlike?*
- *Primjećujete li sličnosti/razlike između država zapadnog Balkana i Turske i (ostalnih) država članica EU-a?*

4 Plan nastavnog sata br. 3: Kako funkcionira proces proširenja?

Tema

Kriteriji i koraci za pristupanje Europskoj uniji

Područje

Društvene znanosti / povijest

Obrazovni ciljevi

Do kraja nastavnog sata učenici će

- znati koje kriterije mora ispuniti država koja želi pristupiti EU-u kako bi mogla postati državom članicom EU-a
- razumjeti službene korake koje države moraju poduzeti kako bi mogle postati države članice EU-a

Vrste vježbi

Aktivnost razmjene ideja (brainstorming), razredna rasprava, vježba popunjavanja praznina, aktivnost slaganja odgovarajućeg redoslijeda

Priprema i materijali

- ✓ Radni listić *Kriteriji za pristupanje EU-u* (jedna fotokopija po učeniku)
- ✓ Skupine kartica s listića *Postupak pristupanja EU-u* (koje će nastavnik izrezati tijekom pripreme za nastavni sat)
- ✓ Obrazovna igra o proširenju EU-a

Prvi korak: Igra 5 minuta

Razred se podijeli u skupine od kojih svaka igranjem igre uči o državi kandidatkinji / potencijalnoj kandidatkinji (od djece se traži da igraju igru o određenoj državi u učionici ili kod kuće prije nastave). Od svake skupine traži se da izabere jednu zanimljivu činjenicu o svojoj državi i da ju predstavi razredu.

⇒ *Izborna ako je razred završio s Planom nastavnog sata br. 2.*

Ponavljanje 5 minuta

Zamolite učenike da se ponovno podijele u skupine od prošlog sata i da se prisjete što više činjenica o svojoj državi. Pobjeđuje skupina s najviše činjenica.

Drugi korak: Koji su kriteriji za pristupanje EU-u? 5 minuta

Kao razred razmijenite ideje o tome koji bi mogli biti kriteriji za pristupanje EU-u. Prijedloge učenika napišite na ploču. Učenici mogu upotrijebiti svoje znanje o primanju u članstvo drugih međunarodnih organizacija.

Treći korak: Uvod u kriterije EU-a 15 minuta

Zamolite učenike da sami popune odlomke u radnom listiću *Kriteriji za pristupanje EU-u* koji se nalazi u prilogu. Potom ih zamolite da osmisle najbolji naslov za svaki odlomak. Kada završe, zajedno kao razred ponovite koji su točni odgovori.

Teme za razgovor: UVJETI ZA ČLANSTVO

U Ugovoru o Europskoj uniji navedeno je da zahtjev za članstvo može podnijeti bilo koja europska država ako poštuje demokratske vrijednosti EU-a i ako je opredijeljena za njihovo promicanje.

Kao prvi korak država mora zadovoljiti uvjete za članstvo. Oni su većinom definirani na sastanku Europskog vijeća u Kopenhagenu 1993. i od tada se nazivaju Kopenhaškim kriterijima ili uvjetima za članstvo. To su ključni uvjeti koje moraju zadovoljiti sve države kandidatkinje da bi mogle postati državama članicama. Uvjeti su sljedeći:

- politički kriteriji: stabilnost institucija koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, ljudska prava te poštovanje i zaštitu nacionalnih manjina,
- gospodarski kriteriji: djelotvorno tržišno gospodarstvo i sposobnost podnijeti pritisak konkurencije i tržišnih snaga u EU-u,
- administrativni uvjeti i uvjeti institucionalne sposobnosti: sposobnost za preuzimanje i učinkovitu provedbu obveza koje proizlaze iz članstva, među ostalim ostvarivanje ciljeva političke, gospodarske i monetarne unije.

EU također mora moći integrirati nove članice.

Četvrti korak: Uspoređivanje očekivanja i stvarnosti 10 minuta

Kopenhaške kriterije napišite na ploču. Potom s cijelim razredom razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Što mislite zašto su odabrani ti uvjeti?
- Kako oni odražavaju vrijednosti EU-a?

Provedite 5 minuta osmišljavajući moto EU-a. Tražite prijedloge od nekih učenika. Potom razredu recite koji je stvarni moto EU-a: „Ujedinjeni u raznolikosti“. Razgovarajte s razredom zašto je to dobar moto EU-a (ili zašto nije).

Dodatne informacije o motu: On označava da su se Europljani ujedinili, u obliku EU-a, kako bi radili na postizanju mira i blagostanja istodobno se obogaćujući zahvaljujući mnogim različitim kulturama, tradicijama i jezicima na kontinentu. Za više informacija vidjeti http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/motto/index_en.htm

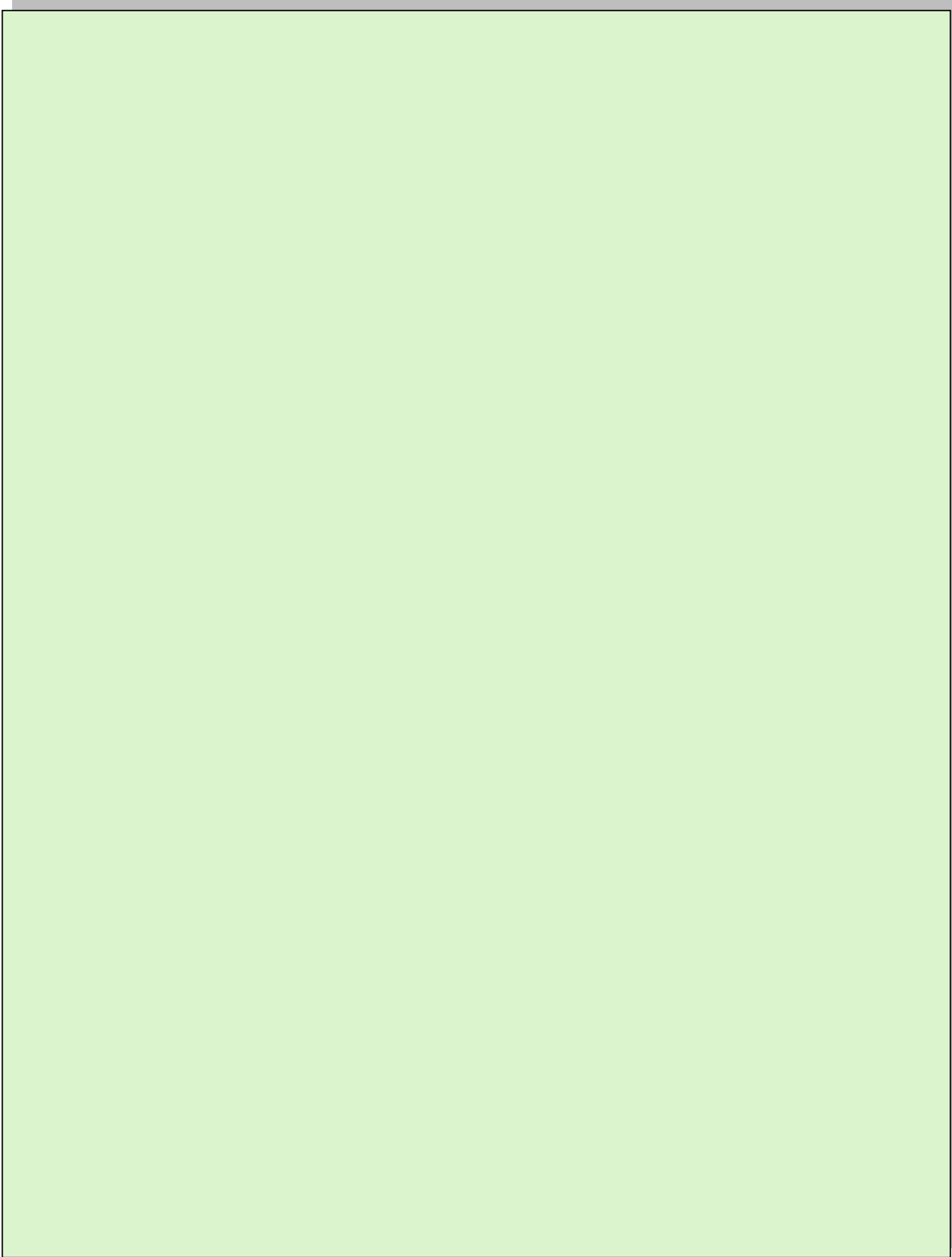
Peti korak: Učenje o koracima na putu prema članstvu u EU-u 10 minuta

Podijelite učenike u skupine (4 – 6 učenika po skupini) i svakoj skupini dajte skup promiješanih kartica na kojima su prikazani koraci pristupanja EU-u. Objasnite učenicima da moraju zajedno složiti kartice odgovarajućim redoslijedom.

Za to im dajte 5 do 10 minuta i potom svi zajedno provjerite redoslijed:

Odgovori:

1. Država podnosi Vijeću svoj zahtjev u kojem iznosi želju da postane članica EU-a.
2. Europska komisija daje mišljenje o zahtjevu.
3. Vlade država članica moraju jednoglasno odlučiti hoće li toj državi odobriti status države kandidatkinje za članstvo.
4. Kada su ispunjeni određeni uvjeti započinju pregovori za članstvo, ali samo uz suglasnost svih država članica.
5. Država mora provesti zakone i propise EU-a. Sve države članice EU-a moraju se složiti da je država ispunila sve nužne zahtjeve.
6. Po okončanju pregovora Europska komisija mora dati mišljenje o tome je li država spremna postati država članica.
7. Države članice moraju jednoglasno odlučiti hoće li zaključiti postupak i potpisati Ugovor o pristupanju. Ugovor o pristupanju potpisuju sve države članice i buduća država članica. Svoju suglasnost mora dati i Europski parlament.
8. Država može postati država članica EU-a tek kada sve države članice službeno odobre Ugovor o pristupanju.

5 Dodatni nastavni materijali

U nastavku su navedena neka korisna *web*-mjesto i izvori koji se mogu koristiti u nastavi.

- Više informacija o državama članicama EU-a:
http://europa.eu/about-eu/countries/index_en.htm
- Više informacija o politici proširenja i državama u kojima je u tijeku taj postupak:
<http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement>
- Europa u 12 lekcija:
<http://bookshop.europa.eu/en/europe-in-12-lessons-pbNA0213714/>
- Videozapis *Skrivena blaga Europe*: https://www.youtube.com/watch?v=R_jRjPI9iRQ
- Animirani filmovi o postupku proširenja EU-a i ključnim područjima reformi:
  - [Proširenje Europske unije – kako funkcionira](#)
  - [Proširenje Europske unije – osiguravanje vladavine prava](#)
  - [Proširenje Europske unije – reforma javne uprave](#)
- Kratki dokumentarni filmovi s ljudima iz država koje se nadaju da će pristupiti EU-u i stručnjacima za europske integracije iz država članica EU-a:

Predstavnici iz država kandidatkinja i potencijalnih država kandidatkinja:

- **Albanija** – operna pjevačica Ermonela Jaho: <https://vimeo.com/114858479>
- **Bosna i Hercegovina** – pjevačica Amira Medunjanin:
<https://vimeo.com/114858480>
- **bivša jugoslavenska republika Makedonija** – modni dizajner Nikola Eftimov:
<https://vimeo.com/114858481>
- **Kosovo** – olimpijska judašica Majlinda Kelmendi: <https://vimeo.com/95106035>
- **Crna Gora** – kazališni redatelj Janko Ljumović: <https://vimeo.com/114858481>
- **Srbija** – mladi poduzetnik Miloš Milisavljević: <https://vimeo.com/95094253>
- **Turska** – poduzetnik Umit Boyner: <https://vimeo.com/95105063>

Stručnjaci za europske integracije iz država članica EU-a:

- profesor Jacques Rupnik, Francuska: <https://vimeo.com/92930204>
- Olaf Boehnke, Njemačka: <https://vimeo.com/114858483>
- profesor Helen Wallace, Ujedinjena Kraljevina: <https://vimeo.com/92931157>

- Fotografije iz država koje se nadaju da će u budućnosti pristupiti EU-u
http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/multimedia-library/photo-galleries/index_en.htm

6 Odgovori

Plan nastavnog sata br. 1: Povijest EU-a do danas

Odgovori:

Skupina A	Austrija, Finska, Švedska	1995.
Skupina B	Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Luksemburg i Nizozemska	1957.
Skupina C	Bugarska, Rumunjska	2007.
Skupina D	Hrvatska	2013.
Skupina E	Cipar, Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Slovenija i Slovačka	2004.
Skupina F	Danska, Irska i Ujedinjena Kraljevina	1973.
Skupina G	Grčka	1981.
Skupina H	Španjolska, Portugal	1986.

Plan nastavnog sata br. 2: Učenje o državama koje žele pristupiti EU-u

Odgovori

1. Bosna i Hercegovina 2. Srbija 3. Crna Gora 4. Kosovo 5. Albanija 6. bivša jugoslavenska republika Makedonija 7. Turska

Plan nastavnog sata br. 3: Kako funkcionira proces proširenja?

Odgovori

Politika proširenja EU-a ulaganje je u mir, sigurnost i stabilnost u Europi. Njome se osigurava veći broj gospodarskih i trgovinskih prilika na obostranu korist EU-a i država koje žele postati države članice EU-a.

Osnovna područja koja se ocjenjuju kako bi se provjerila potpuna spremnost država koje žele pristupiti EU-u jesu: vladavina prava, temeljna prava, jačanje demokratskih institucija te gospodarski razvoj i konkurentnost. To je dokaz važnosti koju EU pridaje svojim ključnim vrijednostima i općim prioritetima.

⇒ Vladavina prava: države moraju rješavati pitanja poput pravosudne reforme i borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije od samog početka postupka pristupanja. Moraju pokazati konkretne, održive rezultate.

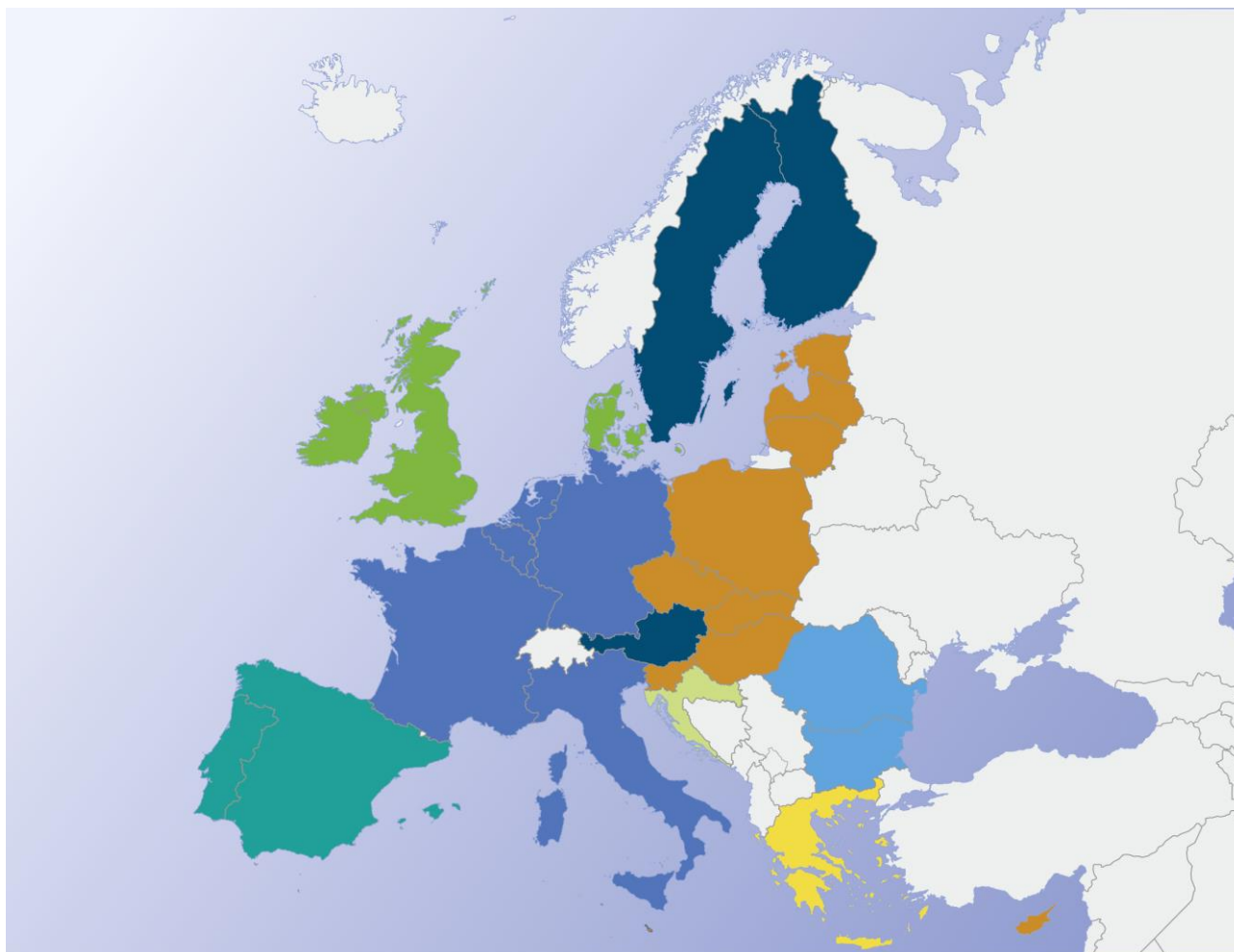
- ⇒ Gospodarsko upravljanje: moguće članstvo u EU-u ne podrazumijeva samo usklađivanje s pravilima i standardima EU-a. Zemlja mora biti gospodarski spremna za članstvo kako bi mogla iskoristiti sve pogodnosti pristupanja EU-u te istovremeno pridonijeti rastu i prosperitetu gospodarstva EU-a.
- ⇒ Demokratske institucije treba dodatno učvrstiti, na primjer poboljšanim parlamentarnim nadzorom i reformama javne uprave. Kvaliteta javne uprave izravno utječe na sposobnost vlada da pružaju učinkovite javne usluge, sprječavaju korupciju i bore se protiv nje te da potiču konkurentnost i rast. Povrh javne uprave koja dobro funkcionira, od ključne je važnosti osigurati snažniju ulogu civilnog društva.
- ⇒ Temeljna prava u središtu su vrijednosti EU-a. Države koje se nadaju da će pristupiti EU-u moraju osigurati njihovo potpuno poštovanje, a to se posebno odnosi na slobodu izražavanja i prava manjina, uključujući Rome. Ranjive skupine moraju se zaštititi od diskriminacije, među ostalim na temelju spolne orijentacije.
- ⇒ Regionalna suradnja i dobrosusjedski odnosi ključni su elementi stabilizacije i pridruživanja – postupka koji vodi države zapadnog Balkana prema članstvu u EU-u. Time se regiji pomaže da riješi zajedničke probleme kao što su manjak energije, onečišćenje okoliša, prometna infrastruktura, borba protiv organiziranog kriminala.

7 Dodatni materijali – učenici od 10 do 12 godina

Plan nastavnog sata br. 1, radni listić: Povijest EU-a do danas

Na zemljovidu u nastavku označite svaku skupinu država odgovarajućim slovom.

Skupina	Države	Datum pridruživanja
A	Austrija, Finska, Švedska	
B	Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Luksemburg i Nizozemska	
C	Bugarska, Rumunjska	
D	Hrvatska	
E	Cipar, Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Slovenija i Slovačka	
F	Danska, Irska, Ujedinjena Kraljevina	
G	Grčka	
H	Španjolska, Portugal	

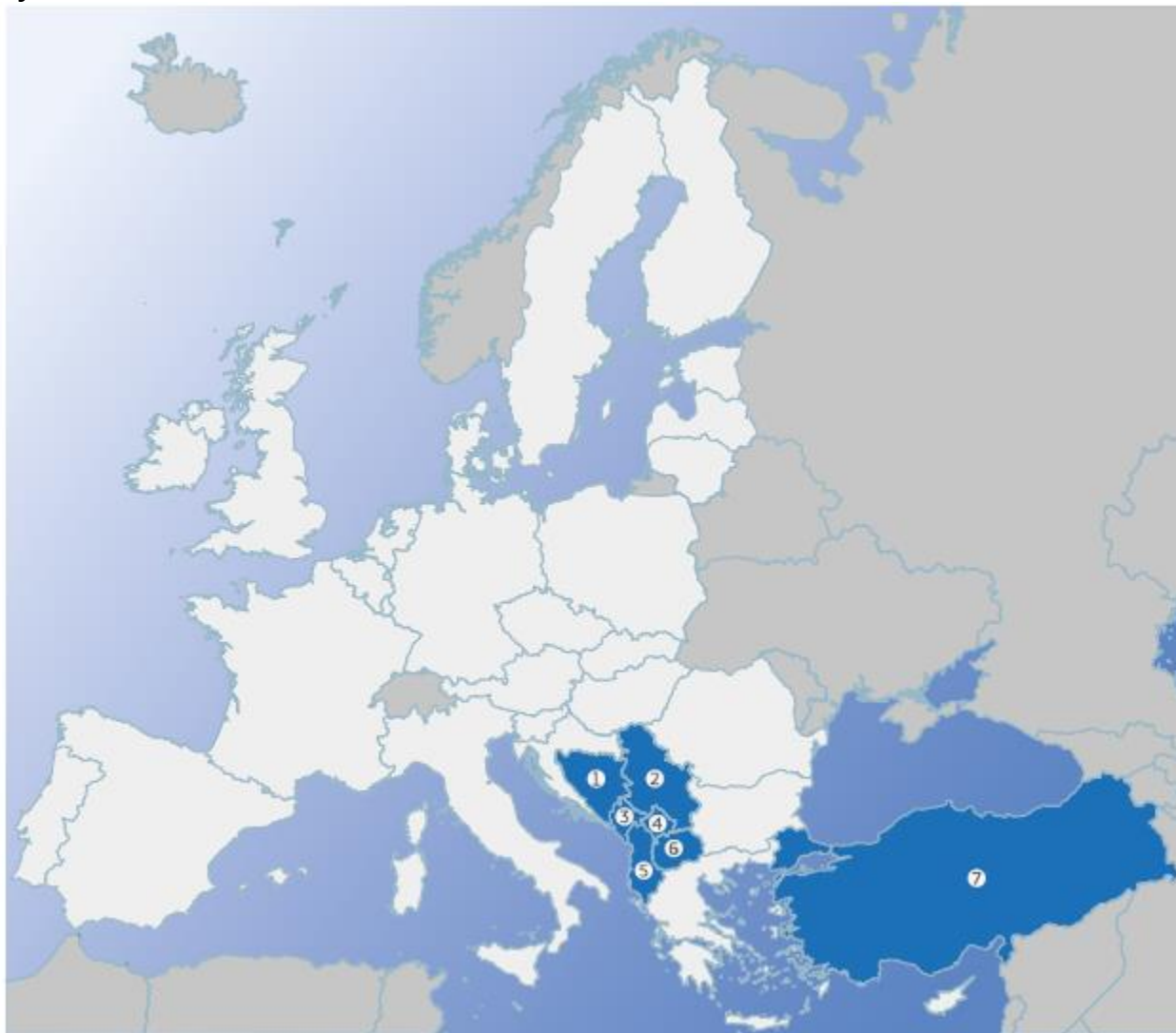

Prethodno navedene države postale su članice EU-a sljedećih godina:
1957.; 1973.; 1981.; 1986.; 1995.; 2004.; 2007.; 2013.

Upute: S partnerima razgovarajte o tome što mislite koje je godine pristupila koja država i svoje odgovore unesite u tablicu.

Plan nastavnog sata br. 2, radni listić 1:
Označivanje država koje u budućnosti žele pristupiti EU-u

Upute: Možete li točno označiti države koje se nadaju da će pristupiti EU-u? Ako vam na kraju ostane vremena, provjerite koliko trenutanih članica EU-a, koje su označene bijelom bojom, možete točno označiti!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Plan nastavnog sata br. 2, radni listić 2: Pronađi činjenice

Upute: Od vas se traži da provedete misiju otkrivanja. Možete li pronaći ključne informacije o državi koja vam je dodijeljena?
Svoje odgovore možete ilustrirati slikama.

Naziv države:

1. Koji je glavni grad države?
2. Koliko ona ima stanovnika?
3. Koja je službena valuta te države?
4. Navedi neke ključne zemljopisne značajke (planinski lanac, rijeka, vodena površina) u toj državi.
5. Navedi poznatu osobu iz te države. Po čemu je ona poznata?
6. Koja je hrana popularna u toj državi?
7. Koje su divlje životinje česte u toj državi?

Plan nastavnog sata br. 3, radni listić: Kriteriji za pristupanje EU-u

Upute: Popunite praznine riječima u nastavku:

temeljna, mir, vladavina prava, sigurnost, stabilnost, demokratskih institucija, rastu i prosperitetu, korupcije, gospodarski razvoj, vladavina prava, gospodarsko, temeljna, demokratske institucije, izražavanja, civilnog društva

Politika proširenja EU-a ulaganje je u _____, _____ i _____u Europi. Njome se osigurava veći broj gospodarskih i trgovinskih prilika na obostranu korist EU-a i država koje žele postati države članice EU-a.

Osnovna područja koja se ocjenjuju kako bi se provjerila potpuna spremnost država koje žele pristupiti EU-u jesu: _____, _____prava, jačanje _____ te _____i konkurentnost. To je dokaz važnosti koju EU pridaje svojim ključnim vrijednostima i općim prioritetima.

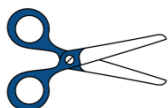
⇒ _____: države moraju rješavati pitanja poput pravosudne reforme i borbe protiv organiziranog kriminala i _____ od samog početka postupka pristupanja. Moraju pokazati konkretne, održive rezultate.

⇒ _____upravljanje: moguće članstvo u EU-u ne podrazumijeva samo usklađivanje s pravilima i standardima EU-a. Zemlja mora biti gospodarski spremna za članstvo kako bi mogla iskoristiti sve pogodnosti pristupanja EU-u te istovremeno pridonijeti _____ gospodarstva EU-a.

⇒ _____ treba dodatno učvrstiti, na primjer poboljšanim parlamentarnim nadzorom i reformama javne uprave. Kvaliteta javne uprave izravno utječe na sposobnost vlada da pružaju učinkovite javne usluge, sprječavaju korupciju i bore se protiv nje te da potiču konkurentnost i rast. Povrh javne uprave koja dobro funkcionira, od ključne je važnosti osigurati snažniju ulogu _____.

⇒ _____ prava u središtu su vrijednosti EU-a. Države koje se nadaju da će pristupiti EU-u moraju osigurati njihovo potpuno poštovanje, a to se posebno odnosi na slobodu _____ i prava manjina, uključujući Rome. Ranjive skupine moraju se zaštititi od diskriminacije, među ostalim na temelju spolne orijentacije.

Plan nastavnog sata br. 3, nastavno pomagalo: Postupak pristupanja EU-u

Na svakoj od kartica naveden je jedan od koraka u postupku pristupanja EU-u. Složite ih ispravnim redoslijedom.

<p>Vlade država članica moraju jednoglasno odlučiti hoće li toj državi odobriti status države kandidatkinje za članstvo. Kada su ispunjeni određeni uvjeti započinju pregovori za članstvo, ali samo uz suglasnost svih država članica.</p>	<p>Države članice moraju jednoglasno odlučiti hoće li zaključiti postupak i potpisati Ugovor o pristupanju. Ugovor o pristupanju potpisuju sve države članice i buduća država članica. Svoju suglasnost mora dati i Europski parlament. Država može postati država članica EU-a tek kada sve države članice službeno odobre Ugovor o pristupanju.</p>
<p>Država mora provesti zakone i propise EU-a. Sve države članice EU-a moraju se složiti da je država ispunila sve nužne zahtjeve. Po okončanju pregovora Europska komisija mora dati mišljenje o tome je li država spremna postati država članica.</p>	<p>Država podnosi Vijeću svoj zahtjev u kojem iznosi želju da postane članica EU-a. Europska komisija potom daje mišljenje o zahtjevu.</p>

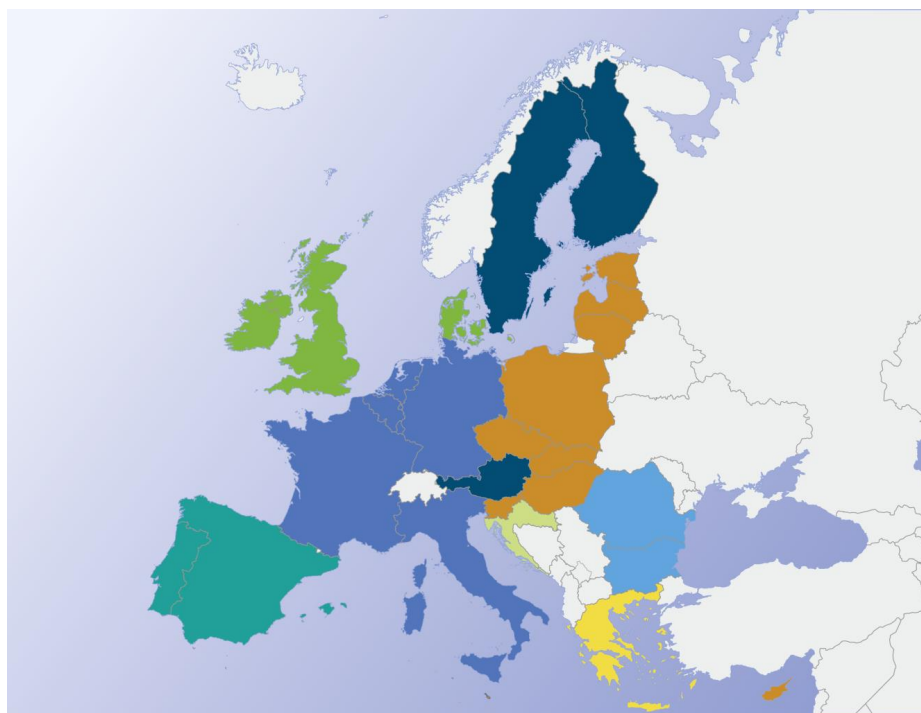
8 Dodatni materijali – učenici od 13 do 15 godina

Plan nastavnog sata br. 1, radni listić: Povijest EU-a do danas

Europska unija (EU) jedinstveno je gospodarsko i političko partnerstvo 28 europskih zemalja. Osnovana je 1951. kada je šest država osnivačica pokrenulo projekt gospodarske suradnje pod nazivom Europska zajednica za ugljen i čelik. Od tada je održano sedam krugova proširenja tijekom kojih su Uniji pristupile dodatne 22 zemlje.

Ovo je popis država članica EU-a:

Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Mađarska, Njemačka, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Ujedinjena Kraljevina.

Države su pristupile EU-u u različito vrijeme, neke pojedinačno, a neke istodobno s drugim državama:

1957., 1973., 1981., 1986., 1995., 2004., 2007., 2013.

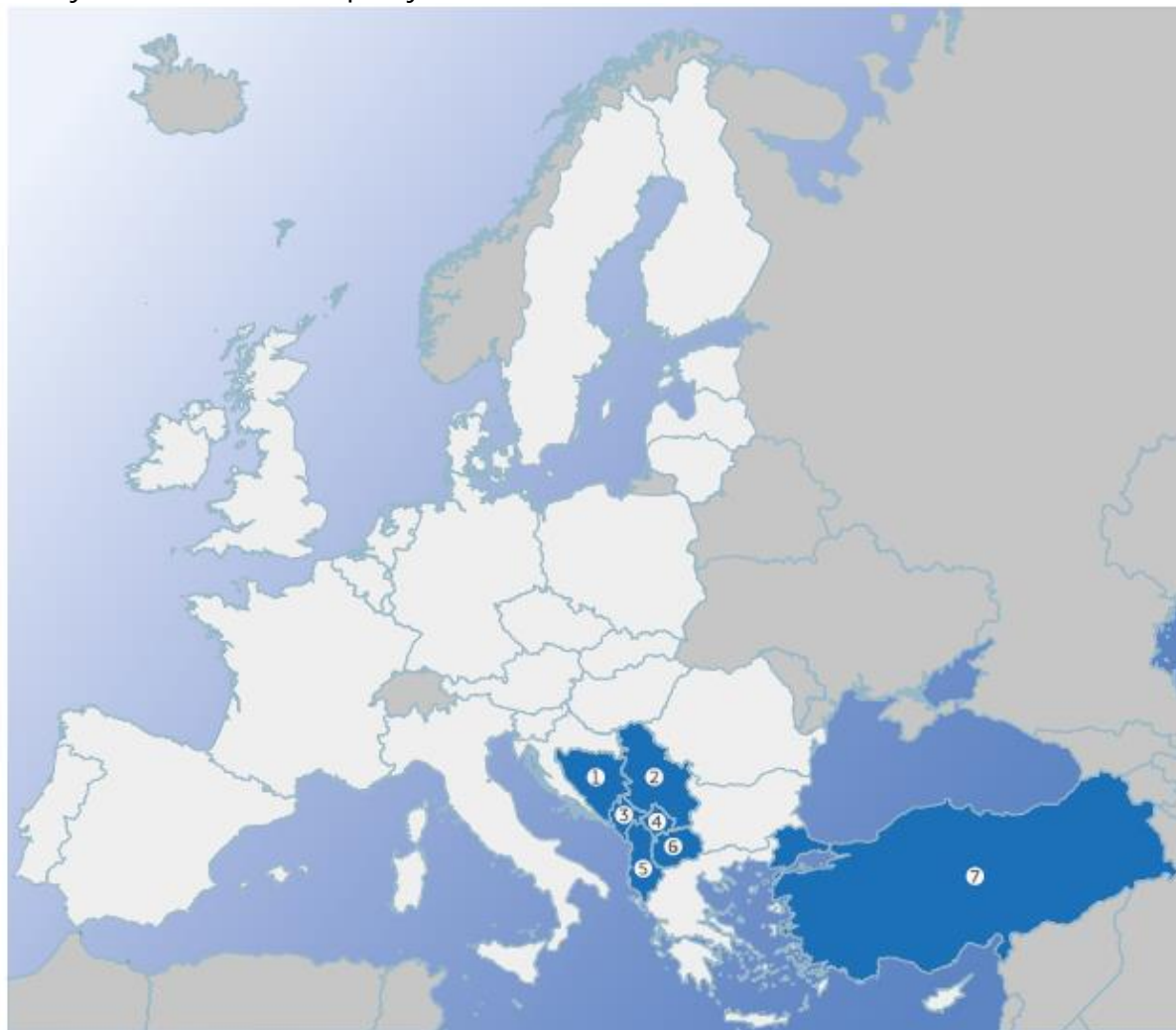
Upute: Možete li grupirati te države prema godini kada su pristupile EU-u? Za pomoć upotrijebite prethodni zemljovid. S partnerima razgovarajte o tome što mislite kada je koja skupina država pristupila i svoje odgovore unesite u tablicu.

Skupina	Države u toj skupini	Datum pristupanja
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
H		

**Plan nastavnog sata br. 2, radni listić 1:
Označivanje država koje u budućnosti žele pristupiti EU-u**

Albanija, Bosna i Hercegovina, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Kosovo, Crna Gora, Srbija i Turska žele postati članicama EU-a. To su potvrdile države članice EU-a, što znači da bi te države mogle pristupiti EU-u ako zadovolje sve potrebne uvjete. One se nalaze u različitim fazama postupka.

Upute: Možete li ispravno označiti sve države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje? Ako na kraju ostane vremena, provjerite koliko trenutanih članica EU-a možete točno označiti.

1. _____
2. _____
3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

Plan nastavnog sata br. 2, radni listić 2: Pronađi činjenice

Upute: Možete li pronaći ključne informacije o državi koja vam je dodijeljena?

Naziv države:

1. Koji je glavni grad države?
2. Koliko ona ima stanovnika?
3. S kojim državama ona graniči?
4. Navedi neke ključne zemljopisne značajke (planinski lanac, rijeka, vodena površina) u toj državi.
5. Navedi poznatu osobu iz te države. Po čemu je poznata?
6. Koja je hrana popularna u toj državi?
7. Koji su glavni proizvodi koje ta država uvozi i izvozi?
8. Koja je službena valuta države?
9. Koje su države njezini glavni trgovinski partneri?
10. Koje su glavne industrije u toj državi?

Plan nastavnog sata br. 3, radni listić: Kriteriji za pristupanje EU-u

Upute: Popunite praznine odgovarajućom riječi.

Politika proširenja EU-a ulaganje je u _____, _____ i _____u Europi. Njome se osigurava veći broj gospodarskih i trgovinskih prilika na obostranu korist EU-a i država koje žele postati države članice EU-a.

Osnovna područja koja se ocjenjuju kako bi se provjerila potpuna spremnost država koje žele pristupiti EU-u jesu: _____, _____prava, jačanje _____ te _____i konkurentnost. To je dokaz važnosti koju EU pridaje svojim ključnim vrijednostima i općim prioritetima.

⇒ _____: države moraju rješavati pitanja poput pravosudne reforme i borbe protiv organiziranog kriminala i _____ od samog početka postupka pristupanja. Moraju pokazati konkretne, održive rezultate.

⇒ _____upravljanje: moguće članstvo u EU-u ne podrazumijeva samo usklađivanje s pravilima i standardima EU-a. Zemlja mora biti gospodarski spremna za članstvo kako bi mogla iskoristiti sve pogodnosti pristupanja EU-u te istovremeno pridonijeti _____ gospodarstva EU-a.

⇒ _____ treba dodatno učvrstiti, na primjer poboljšanim parlamentarnim nadzorom i reformama javne uprave. Kvaliteta javne uprave izravno utječe na sposobnost vlada da pružaju učinkovite javne usluge, sprječavaju korupciju i bore se protiv nje te da potiču konkurentnost i rast. Povrh javne uprave koja dobro funkcionira, od ključne je važnosti osigurati snažniju ulogu _____.

⇒ _____ prava u središtu su vrijednosti EU-a. Države koje se nadaju da će pristupiti EU-u moraju osigurati njihovo potpuno poštovanje, a to se posebno odnosi na slobodu _____ i prava manjina, uključujući Rome. Ranjive skupine moraju se zaštititi od diskriminacije, među ostalim na temelju spolne orijentacije.

Plan nastavnog sata br. 3, nastavno pomagalo: Postupak pristupanja EU-u

Na svakoj od kartica naveden je jedan od koraka u postupku pristupanja EU-u. Složite ih ispravnim redoslijedom.

Država podnosi Vijeću svoj zahtjev u kojem iznosi želju da postane članica EU-a.

Kada su ispunjeni određeni uvjeti započinju pregovori za članstvo, ali samo uz suglasnost svih država članica.

Na temelju toga, vlade država članica moraju jednoglasno odlučiti hoće li toj državi odobriti status države kandidatkinje za članstvo.

Država može postati država članica EU-a tek kada sve države članice službeno odobre Ugovor o pristupanju.

Po okončanju pregovora u svim područjima Komisija mora dati mišljenje o tome je li država spremna postati država članica.

Europska komisija, koja pažljivo nadzire države obuhvaćene proširenjem, daje mišljenje o zahtjevu.

Na temelju tih preporuka, države članice moraju jednoglasno odlučiti hoće li zaključiti postupak i potpisati Ugovor o pristupanju s dotičnom državom. Ugovor o pristupanju potpisuju sve države članice i buduća država članica. Svoju suglasnost mora dati i Europski parlament.

Država sada mora raditi na provođenju zakona i propisa EU-a. Sve države članice EU-a moraju se složiti da je država ispunila sve nužne zahtjeve i da je prihvatila standarde EU-a.